

KM 11/14 Dagens bønn

Merknader fra kirkemøtekomitéen og Kirkemøtets vedtak

Komiteens merknader

Komiteen finner at det fremlagte forslaget til nye Dagens bønn inneholder gode og gjennomarbeidede bønner. Forslaget har hatt en lang og grundig behandlingsprosess, og det er viktig at menighetene nå får muligheten til å ta i bruk Dagens bønn i gudstjenesten. De nye bønnene har en gjenkjennelig og fast struktur som skiller seg fra andre typer bønner i gudstjenesten. Hver av bønnene sammenfatter et hovedinnhold i tekstene som leses eller synges på den enkelte kirkeårsdag og bidrar til å gi hver kirkeårsdag et særpreg. Samtidig inneholder de en lovprisning av den treenige Gud.

Komiteen har drøftet spørsmålet om Kirkemøtet på dette stadiet bør foreta endringer i bønnene, og i tilfelle hva slags endringer. Det er god grunn til å være tilbakeholdende med å foreta større endringer i bønnene, ettersom mange ulike hensyn er forsøkt ivare tatt i de bønnene som foreligger. Komiteen har derfor ikke foreslått endringer i enkeltbønner, og oppfordrer også Kirkemøtet til ikke å komme med forslag til slike endringer. Endringer som foreslås bør derfor være av en mer gjennomgående karakter.

Komiteen vil understreke at det i Alminnelige bestemmelser punkt A. 6 er mulig å søke biskopen om å bruke eldre liturgier eller deler av den.

Komiteen har drøftet fire gjennomgående endringer av bønnene:

1. Det faste formularet i den innledende omtalen av Gud:

Komiteen foreslår her (mot én stemme) å ta ut relativpronomenet «som» i alle bønnene, der ordlyden i omtalen tillater dette. Bønnen på 1. søndag i advent endres fra

«Nådige Gud,
du som kommer oss i møte med frelse, vi ber deg:
Gi oss et nådens år.....»

til

«Nådige Gud,
du kommer oss i møte med frelse, vi ber deg:
Gi oss et nådens år.....»

Hensikten med dette er å gi bønnen en mer direkte og aktiv taleform.

2. *Den avsluttende lovprisningen i bønnene:*
Kirkerådet gjorde følgende vedtak i sak 42/13:

Fast avsluttende lovprisning brukes med formuleringen «ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som med deg» der ordlyden ellers i bønnen tillater det.

Nemnd for gudstjenesteliv (NFG) anbefalte ikke å ta inn denne utvidelsen av lovprisningen. Da Bispemøtet ga sin læremessige vurdering av bønnene i februar 2014, uttalte de om dette:

Vedtaket innebærer at avslutningsformelen i bønnene blir endret fra ikke å bruke ordene din Sønn og vår Herre til å bruke dem. Etter Bispemøtets syn er en slik utvidelse av avslutningsformelen ikke nødvendig. Ordene «din Sønn, vår Herre» omtaler Gud i maskuline termer og bidrar ikke til å utvide bredden i gudsbildet, slik den opprinnelige intensjonen med de nye bønnene var, jf. sak KR 41/10 (BM sak 6/14).

Komiteen har drøftet og votert over dette spørsmålet. Et flertall i komiteen (13 stemmer) gikk inn for forslaget fra NFG ut fra hensynet til inkluderende språk. Et mindretall (8 stemmer) ønsket å beholde Kirkerådets forslag.

Det fremkom også et subsidiært forslag i komiteen, hvor en beholder kun en av de to betegnelsene, «vår Herre». Komiteen har ikke votert over dette.

Komiteens anbefaling betyr for eksempel at avslutningen i bønnen 2. søndag i advent endres fra:

«ved din Sønn Jesus Kristus, vår Herre, som med deg og Den hellige ånd lever og råder, én sann Gud fra evighet til evighet. Amen»

til:

«ved Jesus Kristus, som med deg og Den hellige ånd lever og råder, én sann Gud fra evighet til evighet. Amen»

3. *Muligheten til å messe bønnene*

Komiteen har også drøftet de musiske hensyn som må tas når bønnene skal kunne messes av liturgen.

Komiteen har lagt til grunn at bønnene egner seg godt til å bli messet. For å videreføre den innsungne messetonen kan det likevel være behov for at sekretariatet foretar noen mindre språklige justeringer. Dette gjelder først og fremst bønner hvor tiltalen til Gud har få stavelser. En anbefaler her særlig å vurdere tiltalene i bønnene 3,5,14,18, 25, 26, 35, 52, 59, 71, 74, 81. Når dette vurderes, forutsetter komiteen at dette ikke skal bidra til å redusere de variasjonene som er i tiltalen til Gud.

4. *Endret avslutningsformular i de 14 bønnene som rettes til Kristus.*

I bønnene rettet til Kristus er det gjennomgående brukt betegnelsen «din Far» i avslutningsformularet (4, 15, 16, 17 med flere). Komiteen har vurdert forslaget om å endre dette til «Far» eller «Faderen». En innvending mot «din Far» var at det var innsnevrende og ikke inkluderer oss. Komiteen vektlegger det indretrinitariske forholdet og beholder derfor «din Far».

Komiteen vil for øvrig bemerke:

- Vi har mottatt noen innspill til språklige justeringer av den nynorske utgaven av bønnene, og har vurdert disse. Endringene oversendes sekretariatet til vurdering.
- Komiteen vil anmode Kirkerådet om å utarbeide en dagens bønn til kvinnedagen 8. mars og til det kvenske folkets dag 16. mars.

Kirkemøtets vedtak

1. Subjunksjonen «som» i den innledende omtalen av Gud tas ut i alle bønnene der ordlyden tillater dette.
2. Det treffes nødvendige tiltak for å legge til rette for at Dagens bønn skal kunne messes.
3. Dagens bønn (kollektbønner) i begge målformer godkjennes til bruk i gudstjenesteliv i Den norske kirke der menighetsrådet gjør vedtak om dette. Etter at dagens bønn er ferdigstilt trer ordningen i kraft.
4. Dagens bønn oversettes til de tre samiske språk.

Vedtatt mot 12 stemmer.
114 stemmeberettigede.